

**OVERZICHT VAN PUBLICATIES VERSCHENEN NA HET
ALGEMEEN VERSLAG OVER DE ARMOEDE**

THEMA: CULTUUR

Inleiding

In het kader van het 10-jarig bestaan van het Algemeen Verslag over de Armoede (AVA) in 2005, heeft de minister van Maatschappelijke Integratie aan het Steunpunt gevraagd een overzicht van publicaties samen te stellen betreffende de thema's van het AVA. Deze vallen samen met de fundamentele rechten van de mens. Deze benadering (nl. armoede is een schending van de grondrechten) vormt bovendien het basisprincipe van de werkzaamheden van het Steunpunt (zoals vastgelegd is in het Samenwerkingsakkoord: zie <http://www.armoedebestrijding.be/voorstellingwettelijk%20kader.htm>).

We beperken ons hierbij niet tot strikt wetenschappelijke publicaties, maar we hebben geprobeerd een evenwichtig overzicht aan te bieden waarin ook plaats is voor documenten van verenigingen, monografieën, rapporten, studies, enz. We behandelen enkel Belgische publicaties en websites.

We hebben getracht een zo correct mogelijke selectie te maken, maar uiteraard kan een dergelijk overzicht nooit volledig zijn. Commentaar en suggesties (armoedebestrijding@cntr.be) zijn dan ook steeds welkom. Indien zou blijken dat deze literatuuroverzichten veel geraadpleegd worden, dan zullen de nodige middelen gezocht worden om hen regelmatig te actualiseren.

ONDERZOEKSCENTRA

BRIO: BRUSSELS INFORMATIE-, DOCUMENTATIE- EN ONDERZOEKSCENTRUM

Pleinlaan 2
B-1050 Brussel
Tel: 02/ 629 25 80
E-mail: info@briobrusssel.be
Website: www.briobrusssel.be

BRIO werd in mei 2005 opgericht als consortium van onderzoeksgroepen uit de Vlaamse universitaire associaties in Brussel. Het Centrum voor de Interdisciplinaire Studie van Brussel van de Vrije Universiteit Brussel en het Studiecentrum voor Ondernemerschap van de KUBrussel/EHSAL vormden de basis van dit initiatief.

BRIO beoogt de uitbouw van een wetenschappelijk onderzoekssteunpunt over Brussel en de Vlaamse Rand. Naast het uitvoeren van een onderzoeksprojecten, ontwikkelde BRIO zich ook als een virtueel informatie- en documentatiecentrum, een verzamelpunt voor wetenschappelijk onderzoek, beleidsinformatie, publicaties en statistieken over Brussel.

Publicaties:

Van Mensel Luk & Janssens Rudi (2007), *Publieksonderzoek gemeenschapscentra. Een onderzoek naar het profiel van de bezoekers van de Vlaamse Gemeenschapscentra in Brussel*.
Onderzoeksrapport BRIO.

CENTRUM VOOR SOCIOLOGISCH ONDERZOEK (KULeuven)

Onderzoeksdomein Cultuur

E. Van Evenstraat 2B
B-3000 Leuven
Tel: 016/32 30 50
Fax: 016/32 33 65

Website: <http://soc.kuleuven.be/ceso/onderzoek/6/index.php>

Het onderzoeksdomein cultuur volgt in hoofdzaak twee lijnen:

- theoretisch en empirisch onderzoek vanuit thans toonaangevende cultuursociologische concepten en inzichten. Richtinggevend zijn met name de begrippen individualisering en globalisering, het onderscheid moderniteit vs. postmoderniteit (met aandacht voor structurele evoluties als functionele differentiatie en secularisatie), en de maatschappelijke rol van wetenschap en techniek. Deze klemtonen resulteerden recent onder meer in studies over consumptiecultuur en de hedendaagse jongerencultuur.
- kunstsociologisch georiënteerde onderzoekslijn, met zowel meer fundamentele als beleidsgerichte studies binnen de domeinen podiumkunst en beeldende kunst. Een bijzondere nadruk wordt gegeven aan de veldstructurende rol van kunstorganisaties enerzijds, aan de mogelijkheid van 'een sociologie van het particuliere kunstwerk'.

Publicaties

Laermans Rudi (red.) (2007), *Cultuurkijker. Cultuurparticipatie in meervoud. Empirische bouwstenen voor een genuanceerde cultuurdeelname in Vlaanderen*, Antwerpen: De Boeck.

Decraene Melissa, Laermans Rudi (2007), *De deelname binnen de podiumkunsten*, in: Laermans Rudi (red.), *Cultuurkijker. Cultuurparticipatie in meervoud. Empirische bouwstenen voor een genuanceerde cultuurdeelname in Vlaanderen*, Antwerpen: De Boeck, p. 164-189.

Decraene Melissa, Glorieux Ignace, Moens Maarten (2007), *De participatie aan het sociaal-cultureel volwassenenwerk, de bibliotheken, de cultuurcentra en de amateurkunsten*, in: Laermans Rudi (red.), *Cultuurkijker. Cultuurparticipatie in meervoud. Empirische bouwstenen voor een genuanceerde cultuurdeelname in Vlaanderen*, Antwerpen: De Boeck, p. 190-220.

Decraene Melissa, Laermans Rudi, Gielen Pascal (2007), *De erfgoedparticipatie*, in: Laermans Rudi (red.), *Cultuurkijker. Cultuurparticipatie in meervoud. Empirische bouwstenen voor een genuanceerde cultuurdeelname in Vlaanderen*, Antwerpen: De Boeck, p. 89-115.

Decraene Melissa, Laermans Rudi, Gielen Pascal, & Vander Stichele Alexander (2007), *De deelname aan de beeldende kunsten*, in: Laermans Rudi (red.), *Cultuurkijker. Cultuurparticipatie in meervoud. Empirische bouwstenen voor een genuanceerde cultuurdeelname in Vlaanderen*, Antwerpen: De Boeck, p. 116-139.

Decraene Melissa, Laermans Rudi, Lievens John, De Meulemeester Han (2007), *De muziekparticipatie*, in: Laermans Rudi (red.), *Cultuurkijker. Cultuurparticipatie in meervoud. Empirische bouwstenen voor een genuanceerde cultuurdeelname in Vlaanderen*, Antwerpen: De Boeck, p. 140-163.

Decraene Melissa, Pauwels Caroline, Bauwens Joke, Nulens Gert (2007), *De televisie- en filmparticipatie*, in: Laermans Rudi (red.), *Cultuurkijker. Cultuurparticipatie in meervoud. Empirische bouwstenen voor een genuanceerde cultuurdeelname in Vlaanderen*, Antwerpen: De Boeck, p. 221-245.

Decraene Melissa, Vander Stichele Alexander, Laermans Rudi (2007), *Profielen van uithuizige cultuur- en sportparticipatie in Vlaanderen naargelang van onderwijsniveau*, in: Laermans Rudi (red.), *Cultuurkijker. Cultuurparticipatie in meervoud. Empirische bouwstenen voor een genuanceerde cultuurdeelname in Vlaanderen*, Antwerpen: De Boeck, p. 278-310.

Kraaykamp Gerbert, van Eijck Koen, Ultee Wout (2006), *Sociale status en culturele consumptie in Nederland*. Working paper gepresenteerd op de Dag van de Sociologie. Tilburg, juni 2006.

Vander Stichele Alexander, Laermans Rudi (2006), *Cultural participation in Flanders: testing the cultural omnivore thesis with population data*, in: *Poetics*, 34, p. 45-64.

Laermans Rudi (2003), *Sociaal-artistiek werk: voor een eindeloze definitiestrijd*, in: Vos Ine, *Cultuurparticipatie en maatschappelijk kwetsbare groepen*, Brussel: Cultuurnet Vlaanderen, i.s.m. Kunst en Democratie, p. 88-102.

Laermans Rudi, Vandoorne J., & Waeye Hans (2003), *Cultuurparticipatie: naar een bruikbaar meetinstrument*, in: *Cultuurkijker. Aanzetten voor cultuuronderzoek in Vlaanderen*, Antwerpen: De Boeck, p. 29-54.

Vander Stichele Alexander (2003), *Taxonomie van de cultuurparticipatie: de culturele omnivoor*, in: Laermans Rudi, Lievens John, & Waeye Hans (red.), *Cultuurkijker. Aanzetten voor cultuuronderzoek in Vlaanderen*, Antwerpen: De Boeck, p. 127-167.

Laermans Rudi (2002), *Sociaal-artistiek werk: voor een eindeloze definitiestrijd*, in: *Kunst Smaken. Praktijkblad over lokaal beleid en samenlevingsopbouw. TerZake Cahier*, (8), p. 29-35.

Vander Stichele Alexander (2002), *Cultuurparticipatie in Vlaanderen. Een toetsing van de omnivoriseringshypothese aan de hand van populatiedata*, Leuven: K.U.Leuven, Departement Sociologie. RC/2002-5, 24 p.

Vander Stichele Alexander (2002), *Cultuurparticipatie in Vlaanderen. Van exclusief naar inclusief snobisme?*, Leuven: K.U.Leuven, Departement Sociologie. RC/2002-6, 42 p.

Kochuyt Thierry & Laermans Rudi (promotor) (1999), *Over een ondercultuur. Een cultuursociologische studie naar de relatieve deprivatie van arme gezinnen*, Leuven, K.U.Leuven, Faculteit Sociale Wetenschappen, Departement Sociologie, 386p. + bijlagen. Doctoraal proefschrift nr. 39.

Volledige lijst: zie <http://soc.kuleuven.be/ceso/onderzoek/6/publications.php>

GHENT – SOCIAL SCIENCE RESEARCH AND METHODOLOGY (G-SRM)

Universiteit Gent
Korte Meer 3
B-9000 Gent
Tel: 09 264 8438
Fax: 09 264 9196
e-mail: Berlinde.VanRanst@UGent.be
Website: <http://srcvserv.UGent.be/gsrml/>

Onderzoek:

De onderzoeksgroep G-SRM werd medio 2000 aan de faculteit Politieke & Sociale Wetenschappen van de *Universiteit Gent* opgericht door prof. dr. Hans Waege. Door de sterke band tussen inhoudelijk fundamenteel en toegepast beleidsrelevant onderzoek enerzijds en methodologisch onderzoek anderzijds ontwikkelde de groep een in Vlaanderen unieke expertise m.b.t. *sociale netwerkanalyse, publieks- en bevolkingsonderzoek m.b.t. cultuur, monitoring- en indicatorensystemen, en de informatiegebaseerde beleidscyclus.*

Publicaties:

Tijdschriftartikelen:

Roose, Henk (2004), *Theaterbezoekers geportretteerd*, in: *Marketing en Management Nieuws voor Cultuur en Vrije Tijd*, 2, p. 9.

Roose Henk en Waege Hans (2003), *Van passant tot connaisseur: een empirische studie over de interne gelaagdheid en de esthetische verwachtingen van het hedendaagse theaterpubliek*, in: *Mens & Maatschappij*, 78, p. 242-263.

Roose Henk, Waege Hans en Agneessens Filip (2003), *Respondent related correlates of response behaviour in audience research*, in: *Quality & Quantity*, 37, p. 411-434.

Roose Henk, De Lange Daniëlle, Agneessens Filip, Waege Hans (2002), *Theatre audience on stage: three experiments analysing the effect of survey design features on survey response in audience research*, in: *Marketing bulletin*, 13 (artikel 5), 2002, p. 1-10

Boeken:

Roose Henk & Waege Hans (2004). *Publiek belicht. Handboek publieksonderzoek voor culturele instellingen*, Antwerpen: De Boeck.

Billiet J., Waege H., red. (2003), *Een samenleving onderzocht. Methoden en technieken van sociaal wetenschappelijk onderzoek*, Antwerpen: De Boeck.

Laermans Rudi, Lievens John & Waege Hans (red.) (2003), *Cultuurkijker. Aanzetten voor cultuuronderzoek in Vlaanderen*, Antwerpen: De Boeck.

Roose Henk & Waege Hans (2002), *Cultuurpubliek. Publieke cultuur? Publieksonderzoek bij theater- en museumbezoekers te Gent*.

Waege H. (1997) *Vertogen over de relatie tussen individu en gemeenschap. Ontwikkeling en validering van meetinstrumenten in het kader van survey-onderzoek*. Leuven: ACCO.

Hoofdstukken in boeken:

Billiet J., Swyngedouw M., Waege H. (2003), *Attitude strength and response stability of a quasi-balanced political alienation scale in a panel study*, in: Saris W.E. (Ed.), *No opinion, instability and change in public opinion research*, Princeton: Princeton University Press.

Laermans Rudi, Vandoorne Jan & Waege Hans (2003), *Cultuurparticipatie: Naar een bruikbaar meetinstrument*, in: Laermans, Rudi, John Lievens & Hans Waege (red.), *Cultuurkijker. Aanzetten voor cultuuronderzoek in Vlaanderen*, Jaarboek 2002, Antwerpen: De Boeck, p. 29-54.

Stroobandt F., Meire M., Storm M., (2003), *De culturele sector aan de monitor. Over de do's en dont's bij het gebruik van een opvolgingssysteem*, in: Laermans Rudi, Lievens John & Waege Hans (red.), *Cultuurkijker. Aanzetten voor cultuuronderzoek in Vlaanderen*, Jaarboek 2002, Antwerpen: De Boeck, p. 55-86.

Agneessens F., De Lange D., Waege H. (2003). *Over het verband tussen sociale relaties en attitudes, waarden en normen*, in: *Vlaanderen gepeild 2003*, Administratie Planning en Statistiek, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Brussel.

Billiet J., Swyngedouw M., Waege H. (2001), *Attitude strength and response stability of a quasi-balanced political alienation scale in a panel study*, in: Saris, W.E. (Ed.), *No opinion, instability and change in public opinion research*, Princeton: Princeton University Press.

Volledige lijst met publicaties: zie <http://srcvserv.ugent.be/gsrn/publicaties.htm>

HOGER INSTITUUT VOOR DE ARBEID (HIVA)

Parkstraat 47

B-3000 Leuven

tel: +32 (0)16 32 33 33

fax: +32 (0)16 32 33 44

E-mail: hiva@kuleuven.ac.be

Website: <http://www.hiva.be>

Het Hoger instituut voor de arbeid (HIVA) is een interdisciplinair onderzoeksinstituut van de Katholieke Universiteit Leuven. Het werd opgericht in 1974 op initiatief van de universiteit en de christelijke arbeidersbeweging (ACW).

Aan het HIVA wordt wetenschappelijk beleidsgericht onderzoek verricht over problemen van werknemers, kansarmen en risicogroepen, sociale organisaties en bewegingen in de samenleving. De onderzoeksactiviteiten worden georganiseerd in vier sectoren: (1) arbeid en organisatie, (2) onderwijs en arbeidsmarkt, (3) sociaal en economisch beleid en (4) duurzame ontwikkeling. In elke onderzoekssector werkt een multidisciplinair team.

Het instituut verleent ook advies en expertise 'op maat'. Dat laatste gebeurt bijvoorbeeld in het kader van bedrijfs- en personeelsorganisatie, methodieken bij de hulp- en dienstverlening aan kansarme groepen, arbeidsmarktbeleid en onderwijs.

Publicaties:

Vanpee K., o.l.v. Demeyer B. (2002), *Sociaal-artistieke projecten: een onderzoek naar methodieken*, HIVA – KULeuven.

Demeyer B., Janssens I. & Van Looveren M. (2002), *Cultuurparticipatie en sociaal-artistieke projecten als elementen van maatschappelijke integratie*, in Vranken e.a, *Armoede en Sociale Uitsluiting, Jaarboek 2002*, Acco, Leuven/Leusden, p.177-188.

Demeyer Barbara m.m.v. Doms Kurt (2001), *De sociaal-artistieke praktijk in Vlaanderen en Brussel: een status quaestionis*. Onder auspiciën van Vlaams Minister van Stedenbeleid en Impulsfonds, de heer P. Van Grembergen, HIVA-KULeuven, Kunst en Democratie.

Demeyer B. (2000), *Cultuurparticipatie: een bindende kracht in de armoedebestrijding?*, in: *Welwijs*, 11, p. 18-21.

Demeyer B. & Van Den Brempt T. (1999), *Culturele activiteit. Een vergeten recht en een bindende kracht in de armoedebestrijding*, in: *Alert*, 24, 6, p. 62-73.

Demeyer B. & Van Regenmortel T. (1998), *Cultuurparticipatie: een vergeten recht en bindende kracht in de armoedebestrijding. Een kijk op de ART23*-projecten. Kunstprojecten als hefboom tegen sociale uitsluiting*, Koning Boudewijnstichting, Brussel, 78 p.

Volledige lijst met publicaties: <http://www.hiva.be/publicaties.php?language=nl>

ONDERZOEKSGROEP ARMOEDE, SOCIALE UITSLUITING EN DE STAD (OASES) (UA)

Sint-Jacobstraat 2, 2000 Antwerpen

Tel: Secretariaat: +32-3-275 53 53

Luc Goossens, woordvoerder: +32-3-275 52 77

Jan Vranken, woordvoerder: +32-3-275 52 81

Fax: +32-3-275 57 99

E-mail: OASes@ua.ac.be

Website: http://www.ua.ac.be/main.asp?c=*OASES

Onderzoeksdomeinen

Armoede en sociale uitsluiting

Migratie en etnische minderheden

Wonen en de stad

Publicaties:

Dierckx D. (2003), *Sociaal-cultureel werk als instrument voor sociale activering*, *Vorming*, juni, 18 (3), p. 197-211.

Dierckx D. m.m.v. De Cock A. & Vanmolokot R. (2001), *Recente evolutie inzake cultuurparticipatie en vrijetijdsbesteding (Werknota 4). Armoedebestrijding in Vlaanderen. Vooruitgangcongres - Antwerpen, 17 mei 2001*. Brussel: Koning Boudewijnstichting.

De publicaties van OASES zijn te vinden op de website: zie

http://www.ua.ac.be/main.asp?c=*OASES&n=1813&ct=OAPUBASU

OASES publiceert ook ieder jaar het 'Jaarboek armoede en sociale uitsluiting'.

ONDERZOEKSGROEP TEMPUS OMNIA REVELAT (TOR) (Vakgroep sociologie - VUB)

Vrije Universiteit Brussel

Pleinlaan 2

1050 Brussel

fax: 02/629.30.52

E-mail: torinfo@vub.ac.be

Website: <http://www.vub.ac.be/TOR/intro/intro.phtml>

De onderzoeksgroep vormt een onderdeel van de Vakgroep Sociologie (Faculteit Economische, Sociale en Politieke Wetenschappen) en bestaat uit een onderzoeksgroep en een discussiegroep. De onderzoeksgroep, met een dertigtal leden, laat zich in met fundamenteel en toegepast onderzoek rond thema's als tijdsbesteding, culturele veranderingen in Vlaanderen, media, jeugdcultuur, educatie en burgerschap, participatie van jongeren in het onderwijs en de participatie van volwassenen in het verenigingsleven.

De discussiegroep doet dienst als forum voor interdisciplinaire discussie rond tijd, cultuur en samenleving.

Publicaties:

Colpaert J., Glorieux I., Lauwerysen K., Moens M., Vandebroeck D. (2007), *Er is genoeg voor iedereen. Aanbod, publiek en gebruik van bibliotheken en cultuurcentra in Vlaanderen*, De Boeck, Antwerpen, 2007 (98 blz.).

Decraene M., Glorieux I., Moens M. (2007), *De participatie aan het sociaal-cultureel volwassenenwerk, de bibliotheken, de cultuurcentra en de amateurkunsten*, in: Laermans, Rudi (red.), *Cultuurkijker: Cultuurparticipatie in meervoud. Empirische bouwstenen voor een genuanceerde visie op de cultuurdeelname in Vlaanderen*, De Boeck, Antwerpen, 2007: 190-220.

Elchardus M., Siongers J. (2006), *Met een leuk etiketje door het leven. Een empirische cultuursociologische studie van het effect van voornamen op onderwijsverwerving*, in: De Wit K., Dom L., Gijssels C., Peeraer J., Stassen K. (red.), *Onderwijs en samenleving. Thema's in het werk van J.C. Verhoeven*, Acco, Leuven/Voorburg, 2006: 119-145

Glorieux I. (2005), *Is er nog tijd voor sociaal-cultureel werk en cultuur? Enkele bevindingen uit het Vlaamse tijdsbestedingsonderzoek*, in: Vercruyse Annemie (red), *Gegevens (04)*, SoCius, Brussel.

Claeys J., Elchardus M. & Vandebroeck D. (2005), *De smalle toegang tot cultuur. Een empirische analyse van cultuurparticipatie en van de samenhang tussen sociale participatie en cultuurparticipatie*, in: *Vlaamse overheid en burgeronderzoek*, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Glorieux Ignace, Minnen Joeri en Vandeweyer Jessie (2005), *De tijd staat niet stil. Veranderingen in de tijdsbesteding van Vlamingen tussen 1999 en 2004*, Vrije Universiteit Brussel, Onderzoeksgroep TOR.

Smits Wendy, Stevens Frank en Elchardus Mark (prom.) (2004), *Maatschappelijke participatie van jongeren. Bewegen in de sociale, vrijetijds- en culturele ruimte*, Vakgroep Sociologie, Onderzoeksgroep TOR, VUB.

Glorieux Ignace en Vandeweyer Jessie (2002), *Tijdsbestedingsonderzoek 1999. Deel A: "naar gewest, leeftijd, context en geslacht". Deel B: "naar opleidingsniveau, arbeidssituatie, gezinssituatie en geslacht"*, Departement Sociologie, Onderzoeksgroep TOR, VUB. Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Mestdag I. & Siongers J. (2002), *Cultuur met de paplepel ingegoten? Over de overdracht van media- en smaakvoorkeuren tussen ouders en kinderen*, in: Elchardus M. & Glorieux I. (red.), *De symbolische samenleving*, Lannoo, Tielt, p. 127-149.

Elchardus M. & Siongers J. (2002), *Cultuurpraktijk van de ouders en de schoolloopbaan van de kinderen*, in: Elchardus M. & Glorieux I. (red.), *De symbolische samenleving*, Lannoo, Tielt, p. 241-262.

Pelleriaux K. (2000), *Cultuurverschil op school. Smaak en attitudes van de leerlingen in de verschillende onderwijsvormen*, in: *Handboek leerlingenbegeleiding*, 31, november, p. 185-195.

Pelleriaux K. (2000), *Het ontstaan van een demotiecultuur in het secundair onderwijs. Een cultuursociologische analyse van de nieuwe vormen van ongelijkheid en van de nieuwe sociale kwestie*. Doctoraal proefschrift, Onderzoeksgroep TOR, Vakgroep Sociologie, Vrije Universiteit Brussel.

Glorieux I., Koelet S. & Moens M. (2000), *Is er nog tijd voor vrijetijd? De invloed van flexibele werkroosters op cultuurparticipatie en uitgaan*. Paper voorgedragen op de 9de Sociaal Wetenschappelijke Studiedagen, Amsterdam, 2 & 3 mei.

Elchardus M. (2000), *Economische ongelijkheid, sociale uitsluiting en cultuurstrijd in de kennismaatschappij*, in: *Opvoeden in billijkheid*, Majong / Garant, p. 17-50.

Corijn E. (1996), *Cultuurbeleid, wijkontwikkeling en burgerschap*. In: De Decker P., Hubeau B. & Nieuwinckel S. (red.), *In de ban van stad en wijk*, EPO, Berchem, p. 181-192.

Volledige lijst met publicaties: zie <http://www.vub.ac.be/TOR/cgi-bin/navigatie.cgi?Command=Frame&item=publicaties>

STEUNPUNT RE-CREATIEF VLAANDEREN

Website: <http://www.re-creatiefvlaanderen.be/srv/>

Op 31 december 2006 is het Steunpunt Re-Creatief Vlaanderen, zoals voorzien, opgehouden te bestaan.

Op 1 januari 2007 starten de steunpunten voor beleidsrelevant onderzoek van de tweede generatie (2007-2011). Een afzonderlijk steunpunt voor beleidsgericht cultuuronderzoek is er niet meer bij, maar we bundelen de krachten met de collega's uit het jeugdonderzoek en de sportwetenschappen in het nieuwe Steunpunt Cultuur, Jeugd en Sport (CJS) (<http://www.steunpuntcjs.be/>).

Vier van de vijf onderzoeksgroepen uit het wijlen Steunpunt Re-Creatief Vlaanderen verenigen zich onder de vlag Re-Creatief Vlaanderen om het thema Cultuur binnen het nieuwe steunpunt CJS af te dekken.

- Universiteit Gent - Vakgroep Sociologie – GSRM: onderzoekslijn Kunsten & erfgoed (Hans Waege & John Lievens)
- VUB - Vakgroep Sociologie – TOR: onderzoekslijn Sociaal-cultureel werk (Mark Elchardus & Ignace Glorieux)
- VUB – SMIT: onderzoekslijn e-Cultuur en digitalisering (Caroline Pauwels)
- EHSAL – CMS: onderzoekslijn Economische aspecten van cultuur (Jan Colpaert)

Publicaties:

Colpaert Jan, Glorieux Ignace, Lauwerysen Katrien, Moens Maarten, Vandebroeck Dieter (2007), *Cultuurkijker - Er is genoeg voor iedereen. Aanbod, publiek en gebruik van bibliotheken en cultuurcentra in Vlaanderen*.

Laermans Rudi (red.) (2006), *Cultuurkijker - Cultuurparticipatie in meervoud. Empirische bouwstenen voor een genuanceerde visie op de cultuurdeelname in Vlaanderen*.

Lievens John, Waege Hans (red.) (2005), *Cultuurparticipatie gewikt en gewogen. Basisgegevens van de survey naar cultuurparticipatie in Vlaanderen 2003-2004*.

Lievens John, Waege Hans (red.) (2005), *Cultuurparticipatie in breedbeeld. Eerste analyses van de survey Cultuurparticipatie in Vlaanderen 2003-2004*

Vander Stichele Alexander en Laermans Rudi (2004), *Cultuurparticipatie in Vlaanderen. Een toetsing van de these van de culturele omnivoor*, in: *Tijdschrift voor Sociologie*, volume 25, nummer 2.

Caen Maya, Henk Roose Henk & Waege Hans (2004), *Publieksonderzoek in Vlaams-Brabant: Culturele centra en bibliotheken*.

Debusscher Michael, Elchardus Mark & Stevens Frank (2002), *Publieksonderzoek 'De Pianofabriek'*.

Volledige lijst met publicaties: <http://www.re-creatiefvlaanderen.be/srv/main.asp?trw=21>

VAKGROEP AGOGIEK (Faculteit voor Psychologie en Opvoedkunde - VUB)

Pleinlaan 2
1050 Brussel
tel: +32-2-629 26 74
fax : + 32-2-629 26 23

Mail: agogiek@vub.ac.be
Website: <http://www.vub.ac.be/AGOG/>

Publicaties:

Notten T., Mertens K., Van Looveren M. en Vanwing T.(2003), *Civil society and social cohesion: Some andragogical contributions on diversity and inclusion* in: *Proceedings of the Connections Conference*, Leuven, 4-6 september 2003.

Van Looveren M. (2003), *Reflecties bij een nieuwsoortig werk: Sociaal-artistieke projecten van armoedebestrijding tot stedelijke ontwikkeling* in: *Diagoog, tijdschrift voor (een) agogiek in dialoog*, jg 2, nr. 3, april-juni.

Van Looveren M. (2003), *Sociaal-artistieke projecten van armoedebestrijding tot stedelijke ontwikkeling, Reflecties bij een nieuwsoortig werk in Vlaanderen* in: *Volkshogeschoolwerk, jaarbericht van de Stichting voor Volkshogeschoolwerk in Nederland*, voorjaar 2003, p. 4- 7.

Van Looveren M. (2002), *Emancipatie van de smaak, cultuurparticipatie via sociaal-artistieke projecten* in: *Boekmancahier*, 54, december, p. 446- 455.

Van Looveren M. (2002), *Emancipatie van de smaak, cultuurparticipatie via sociaal-artistieke projecten* in: *Boekmancahier*, 54, december, p. 446- 455.

Demeyer B., Janssens I. en Van Looveren M. (2002), *Cultuurparticipatie en sociaal-artistieke projecten als elementen van maatschappelijke integratie*, in: Vranken J., e.a. (eds.), *Armoede en sociale uitsluiting*, Jaarboek 2002, Acco, Leuven/Leusden, p. 177-188.

Van Looveren M. (2002), *Sociaal-artistieke projecten: genese van een nieuwsoortig werk*, in: Elias W. en Vanwing T. (red.), *Vizier op agogiek*, Garant, Leuven, p. 205-225.

Van Looveren M. (2001), *cultuurparticipatie voor iedereen! Het Vlaamse cultuurbeleid gewogen op zijn aandacht voor achtergestelde groepen*, in: *Persoon & gemeenschap*, mei-juni, p. 381-392.

Van Looveren M. (2001), *De sociaal-artistieke projecten van 1996 tot 2000. Een evaluatie*, in: *Momenten, kunst en democratie, een forum over een voegwoord*, september, p. 7-11.

De Pauw W. en Van Looveren M. (2000), *Agogische beroepsprofilering op de breuklijn tussen armoede en cultuur*, in: *Vorming, vaktijdschrift voor Volwasseneneducatie en sociaal-cultureel werk*, april, p. 281-286.

Elias W., Bensaïd R., Linclau I., Van Looveren M. en Vermeersch L. (2000), *Onderzoek integrale kwaliteitszorg in de sociaal-culturele sector; een uitgebreide samenvatting*, Kwasimodo, katern 2.

VERENIGINGEN & ORGANISATIES

ATD-VIERDE WERELD

Victor Jacobslaan 12
1040 Brussel
Tel.: 02-647 92 25
Fax: 02-640 73 84
E-mail: atd-vw.belgie@skynet.be
Website: <http://www.atd-vierdewereld.be/>

Publicatie:

Butaye Mark (1995), *Het Algemeen Verslag over de Armoede: een nieuw politiek debat*, in: *Kultuurleven*, 11 p.

CULTUUR LOKAAL

Priemstraat 51
1000 Brussel
tel: 02/551.18.50
fax: 02/551.13.96
E-mail: info@cultuurlokaal.be
Website: <http://www.cultuurlokaal.be/>

Publicaties:

Corijn Eric, Lemmens Stephanie, Pruyt Marijke e.a. (2007), *Het sociale van cultuur. Lokaal cultuurbeleid en gemeenschapsvorming - een werkboek*. Cultuur Lokaal, Kunst en democratie en VCOB.

De Kepper Miek, Plas Hilde e.a. (2007), *Cultuur en Vrije Tijd: een lokaal praktijkboek*, Politeia.

Verzameld werk(t). Cultuurcentra en gemeenschapscentra in Vlaanderen en Brussel (2005).

De Mette Tom, Goffings Jeroen (2004), *Bijzonder of vernieuwend: inspiratie uit lokale cultuurpraktijken*.

Veel leven in de brouwerij. Een onderzoek naar de werking en de positionering van cultuur- en gemeenschapscentra in Vlaanderen.

Lijst met publicaties: <http://www.cultuurlokaal.be/front/webpagina.jsp?id=1673>

CULTUURNET VLAANDEREN

Sint-Gisleinstraat 62
1000 Brussel
tel: 02/551.18.70
fax: 02/551.18.99
E-mail: info@cultuurnet.be
website: www.cultuurnet.be

De werking van CultuurNet Vlaanderen situeert zich op het spanningsveld tussen aanbod en publiek en focust op cultuurcommunicatie en publiekswerking.

Opdrachten

CultuurNet Vlaanderen maakt op drie verschillende manieren werk van haar algemene opdracht m.b.t. publiekswerking en cultuurcommunicatie:

- door ondersteuning, advies en begeleiding van de culturele **sector** bij haar publiekscommunicatie en publiekswerking, zowel individueel als collectief;
- door communicatieacties rechtstreeks naar het **publiek**;
- door de ontwikkeling van een ondersteunend **instrumentarium**, meer in het bijzonder een CultuurDatabank en een cultuursite Vlaanderen.

Daarnaast staat CultuurNet Vlaanderen in voor **CultuurContactpunt Vlaanderen**, het informatie- en adviespunt voor de Europese subsidielijne Cultuur 2000. Op verzoek van de minister staat CultuurNet Vlaanderen sinds 2004 jaarlijks in voor de gezamenlijke uitreiking én communicatie van **CultuurPrijzen Vlaanderen**.

Project

Sociaal-artistieke praktijk, toeleiding en participatieverhoging, ... Het zijn allemaal begrippen die de laatste jaren meer en meer invulling krijgen in het Vlaamse landschap. In verschillende sectoren wordt het thema 'cultuurparticipatie en maatschappelijk kwetsbare groepen' steeds meer een hot issue. Er bestaat al veel expertise en ervaring hieromtrent, maar tegelijkertijd is er nog altijd een grote nood aan uitwisseling van informatie.

CultuurNet Vlaanderen en Kunst en Democratie wilden met deze opdracht samen een antwoord formuleren op de volgende vraag:

Op welke manier gaat men in Vlaanderen om met cultuurparticipatie van maatschappelijk kwetsbare groepen?

Publicatie:

Vos Ine (2003), *Cultuurparticipatie en maatschappelijk kwetsbare groepen*, CultuurNet Vlaanderen i.s.m. Kunst en Democratie, 152 p.

KONING BOUDEWIJNSTICHTING

Brederodestraat 21

1000 Brussel

Tel: 02-511 18 40

Fax: 02-511 52 21

Website: <http://www.kbs-frb.be>

Publicaties:

Corijn Eric, De Pessemier Tobias, Van Hoestenbergh Barbara e.a. (2002), *Alledaags is niet gewoon. Reflecties over volkscultuur en samenleven*, Koning Boudewijnstichting, Brussel, 325 p.

Rijsbosch Miek (2001), *ART 23* - Cultuurparticipatie: over toeleidingsprojecten voor mensen met een laag inkomen. Een 'good practice' rapport*, Koning Boudewijnstichting, Brussel, 65 p.

Van den Brempt Toon, Vanmolkot Rik et al. (2000), *Tram 23*: momenten uit sociaal-artistieke praktijk*, Koning Boudewijnstichting, Brussel, 104 p.

Demeyer B. & Van Regenmortel T. (1998), *Cultuurparticipatie: een vergeten recht en bindende kracht in de armoedebestrijding. Een kijk op de ART23*-projecten. Kunstprojecten als hefboom tegen sociale uitsluiting*, Koning Boudewijnstichting, Brussel, 78 p.

Brumagne A. (1998), *Kansarmoede en kunst: een trend? Verslag van een studiedag over kunstprojecten als mogelijke hefboom tegen sociale uitsluiting*, Koning Boudewijnstichting, Brussel

KUNST EN DEMOCRATIE

Arenbergstraat 1D
1000 Brussel
Tel.: 02/551 13 90
Fax: 02/551.13.95
E-mail: info@kend.be
Website: www.cdkd.be

Overtuigd van de cruciale rol van cultuur in de ontwikkeling van de samenleving, werkt Kunst en Democratie aan de democratische opdracht van cultuur. Kunst en Democratie doet dit door het ondersteunen van de sociaal-artistieke praktijk en het verdiepen en verbreden van cultuurparticipatie met culturele diversiteit als aandachtspunt.

Publicaties:

Vonck Eva (red.), De Maesschalck Pascal, Plas Hilde, Platteau Marleen e.a. (2007), *Het OCMW aan zet! Sport als niet alledaagse partner. Beleid, visie en praktijk*, Instituut voor Sportbeheer en Recreatie en Kunst en Democratie

Leye Marijke (red.), Caron Bart, Carpentier Nico (2006), *Over (cultuur)participatie*

Kunst en Democratie en Cultuur Lokaal in samenwerking met Welzijnsschakels vzw en Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen vzw (2006), *Studiedag Recht op cultuur. Naar een gedeelde verantwoordelijkheid*, 24 januari 2006.

Clé Ann (2005), *Culturele, sportieve en sociale participatie. Het OCMW aan zet! Een praktijkgids*. Een publicatie van de POD Maatschappelijke Integratie. Een realisatie van Kunst en Democratie/Culture et Démocratie.

Clé Ann (2005), *De link tussen een lokaal cultuurbeleid en het OCMW. Omgaan met uitdagingen in de lokale context*. Bijdrage aan de Junitoer van Cultuur Lokaal. Leuven 17 juni 2005.

Clé Ann, Mechbal Lamia (2004), *Sociale en culturele participatie: nieuwe sporen voor OCMW's: samenvattend rapport met praktijkvoorbeelden*. Kunst en Democratie/Culture et Démocratie. Onder auspiciën van de Programmatorische Overheidsdienst Maatschappelijke Integratie

Haesendonckx Chris en Haest Goele (2004), *Menuet: een dubbelverhaal uit de culturele en sociale praktijk*. Voorpublicatie uit praktijkboek, te verschijnen bij Kunst en Democratie.

Clé Ann (2004), *Met cultuur uit het isolement*, in: *Lokaal*, magazine van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, nr. 14, 13 augustus.

Clé Ann en Mechbal Lamia (2004), *Nieuwe sporen voor OCMW's. Een onderzoek naar aanleiding van de OCMW-subsidie voor culturele en sportieve participatie*. Samenvatting van het onderzoeksrapport met praktijkvoorbeelden. Brussel.

Janssens Ivo (2004), *Ondertussen, in de Hapstraat. Het Louis Haproject: een (voor)loper op het sociaal-artistieke schaakbord*. Voorpublicatie uit een boek van de Louis-Paul Boonkring dat het sociaal-cultureel werk ter discussie stelt, te verschijnen bij EPO in 2004

Clé Ann en Janssens Ivo (2004), *Participatiezorg. Cultuur, sport, vrije tijd. Hefbomen voor cliënten, uitdagingen voor OCMW's*. Bijdrage aan het congres voor OCMW-secretarissen. Lanaken, 18 september 2004.

Sociaal-artistieke praktijk. Een interpretatiekader (2003).

Een culturele benadering van ontwikkeling. Cultuur als uitgangs- en eindpunt van projecten. Partiële vertaling van (1999) 'Change in continuity. Concept and tools for a Cultural Approach to Development' (2003), UNESCO. Kunst en Democratie, Brussel.

Demeyer Barbara en Van Pée Karlien (2003), *De sociaal-artistieke praktijk in België. Een kwalitatief onderzoek naar methodiekontwikkeling.*

Janssens Ivo (2003), *Participatie. Naar een beredeneerde utopie?*

Janssens Frederik (2002), *Theater in de gevangenis*, in: *Momenten*, juli.

Hooghe Marc (2002), *Democratie en culturele participatie*, in: *Momenten*, april.

Brumagne Anne (2001), *Verslag van het forum 'een pleidooi voor sma(a)k'*, in: *Momenten*, november, p. 5-13.

Santens Marc (2001), *Kunst, democratie en stedelijkheid*, in: *Momenten*, juni.

Caron Bart en Vastesaegeer Tijs (2001), *De sociaal-artistieke projecten vormen een hefboom in de verzuurde samenleving*, in: *Momenten*, mei.

Vandenbussche Johan (2001), *In het meersporenbeleid inzake armoede moet cultuur hoog genoteerd staan*, in: *Momenten*, mei.

Vanmolkot Rik (2001), *Het vooruitgangscongres over armoedebestrijding met aandacht voor cultuurparticipatie*, in: *Momenten*, juni.

van den Broek Walter (2001), *Over armen en cultuur*, in: *Momenten*, november.

Verbergt Bruno (2001), *Over cultuur en participatie*, in: *Momenten*, juni.

Santens Marc (1997) Cultuur en uitsluiting: wat hebben ze met elkaar? Presentatie op de studiedag 'Bouwen aan kunst en democratie in het Antwerpse: trekken de sociale en de culturele sector aan hetzelfde zeel?', Antwerpen.

Volledige lijst met publicaties: <http://www.cdkd.be/nl/publicatie.php>

RECHT-OP vzw

Recht-op Antwerpen
Lange Lobroekstraat 34
2060 Antwerpen
Tel.: 03/217 43 70
Fax: 03/217 43 79
E-mail: Rechttop1@mail.dma.be

Publicatie:

Recht-Op vzw en Riso-Antwerpen (2001), *Dossier Recht op cultuur: drempels die mensen in armoede belemmeren in hun culturele participatie: nota in opdracht van DSO/Cultuurcel van de stad Antwerpen*, 29 p.

STEUNPUNT VOOR SOCIAAL-CULTUREEL VOLWASSENENWERK vzw (SOCIUS)

Gallaitstraat 86, bus 4
1030 Brussel (Schaarbeek)
tel.: 02 215 27 08
fax: 02 215 80 75
e-mail: info@socius.be
Website: www.socius.be

SoCiuS is een autonome organisatie die zich in het kader van zijn beheersovereenkomst met de Vlaamse regering op de eerste plaats richt naar het erkende en/of gesubsidieerde sociaal-cultureel volwassenenwerk maar ook naar andere organisaties die de sociaal-culturele methodiek toepassen.

Zijn kerntaken - praktijkondersteuning, praktijkontwikkeling en communicatie - realiseert het Steunpunt door middel van activiteiten als begeleiding, deskundigheidsbevordering en implementatie van kwaliteitszorg, onderzoek en ontwikkeling, gegevensverzameling, vertegenwoordiging, internationale samenwerking, informatie en promotie.

Het Steunpunt wil deze kerntaken op een professionele wijze en in samenwerking en voortdurend overleg met het sociaal-cultureel volwassenenwerk en de sociaal-culturele werk(st)ers uitvoeren.

Publicaties:

Via <http://www.socius.be/modules/indexpub.php> wordt een interessant overzicht geboden van publicaties van SoCiuS en andere.

VLAAMS NETWERK VAN VERENIGINGEN WAAR ARMEN HET WOORD NEMEN

Vooruitgangstraat 323

1030 Brussel

Tel: 02/204.06.50

Fax: 02/204.06.59

E-mail: info@vlaams-netwerk-armoede.org

Website: www.vlaams-netwerk-armoede.be

Het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord nemen is de opvolger van het Vlaams Forum Armoedebestrijding. In het Vlaams Netwerk werken de verenigingen samen met het uiteindelijke doel om armoede en sociale uitsluiting volledig op te heffen. Daartoe vertrekt hun werking vanuit de concrete ervaringen van mensen die in armoede leven, om op basis daarvan te komen tot voorstellen tot verandering.

Publicaties:

Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen (2004), *Aanbevelingen Recht op cultuur en vrije tijd*, november.

Maris J. e.a. (2002), *Haalbare cultuur voor iedereen*, Vlaams Forum Armoedebestrijding, Antwerpen,

Synthesenota Cultuur (21 september 1998).

WELZIJNSSCHAKELS vzw

Huidevettersstraat 165

1000 Brussel

Website: <http://www.welzijnsschakels.be/>

Publicatie:

De Dobbeleer Monique en Maris Jan (2002), *Cultuur voor iedereen ?! Een praktijkonderzoek omtrent de verhoging van de cultuurparticipatie voor armen*, Welzijnsschakels vzw en Vlaams Forum Armoedebestrijding, 136 p.

OVERHEID

ADMINISTRATIE PLANNING EN STATISTIEK (APS): MINISTERIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Website: <http://aps.vlaanderen.be/>

Publicaties:

Vrind 2007: Hoofdstuk 7: Gaan voor kwaliteit en participatie

Vrind 2006: Hoofdstuk 7: Gaan voor kwaliteit en participatie

Claeys Jan, Elchardus Mark, Vandebroeck Dieter (2005), *Een smalle toegang tot cultuur. Een empirische analyse van cultuurparticipatie en van de samenhang tussen sociale participatie en cultuurparticipatie*, in: *Vlaanderen gepeild 2005*.

Pauwels Guy en Scheerder Jeroen (2004), *Tijd voor vrije tijd? Vrijetijdsparticipatie in Vlaanderen: sport, cultuur, media, sociale participatie en recreatie*.

DEPARTEMENT WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN CULTUUR - VLAAMSE OVERHEID

Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Afdeling Welzijn en Samenleving - Team armoedebeleid
Koning Albert II-laan 35 bus 30
1030 Brussel
Tel.: 02-553 33 30
Fax: 02-553 33 60
E-mail: welzijnsbeleid@vlaanderen.be
Website: <http://www.wvc.vlaanderen.be/armoede/>

Publicaties:

Actualisatie Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2005-2009 (2007)

Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2005-2009 (2005)

Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2004

Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2003

Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2002

Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2001

Vooruitgangs- en toekomstcongres inzake de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting in Vlaanderen, 6 mei 2004.

Eerste Vooruitgangscongres inzake de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting in Vlaanderen - 17 mei 2001.

FEDERALE OVERHEIDSDIENST ECONOMIE, KMO, MIDDENSTAND EN ENERGIE- AFDELING STATISTIEK (het vroegere Nationaal Instituut voor de Statistiek)

Website: http://www.statbel.fgov.be/home_nl.asp

Deze website is een zeer uitgebreide bron van statistisch materiaal en publicaties.

De publicaties die uitgegeven zijn door de afdeling Statistiek zijn te vinden op:

http://www.statbel.fgov.be/products/home_nl.asp.

De digitale bibliotheek bevat interessante studies, rapporten, eindverhandelingen en doctoraatsverhandelingen: http://statbel.fgov.be/studies/thesis_nl.asp?t=view. Vele thema's komen aan bod, o.a. cultuur en tijdsbesteding: http://statbel.fgov.be/studies/thesis_nl.asp?q=20.

STEUNPUNT TOT BESTRIJDING VAN ARMOEDE, BESTAANSONZEKERHEID EN SOCIALE UITSLUITING (Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding)

Koningsstraat 138
1000 Brussel
Tel: 02/212.31.66
Fax: 02/212.30.30
E-mail: armoedebestrijding@cntr.be
Website: www.armoedebestrijding.be

Publicaties:

Oriëntatie VII: Garanderen van het recht tot deelname, bijdrage en opbouw van cultuur, in: *Armoede uitbannen: Een bijdrage aan politiek debat en politieke actie* (2005).

Kunst & Democratie in opdracht van het Steunpunt tot bestrijding van armoede (2005), *Discussienota: Recht op cultuur*, in: *Debatopener: 10 jaar Algemeen Verslag over de Armoede* Discussienota n.a.v. 10 jaar Algemeen Verslag over de Armoede.

ANDERE

Jeroen Scheerder, Guy Pauwels en Bart Vanreusel (2004), *Sport en inburgering. Een empirische analyse van de relatie tussen sportbeoefening en sociaal kapitaal*, In: *Tijdschrift voor Sociologie*, volume 25, nummer 4.

Breine, G. (Ed.) (2003), *Koffie en taart / Vijf sociaal artistieke projecten van Theater Antigone*, OCMW Kortrijk en het buurtcentrum Achturenhuis Kortrijk. Kortrijk: Theater Antigone en OCMW Kortrijk.

Claes A. e.a. (2003), *Cultuur articuleren. Vijf kunstenaars*. Brussel: Cera Foundation

Olga Van Oost, Bram Lievens, An Lavens, Leo Van Audenhove, Caroline Pauwels, Nico Carpentier en Paul Rutten (2003), *Een onderzoek naar culturele participatie en ICT's*. Rapport CultuurNet Vaanderen, SMIT (Studies over Media, Informatie en Telecommunicatie), VUB.

Kunst(s)maken. Een zoektocht door de vele kamers van het sociaal-artistieke huis aan de hand van toon-, denk- en debatmomenten. Ter Zake Cahier (oktober 2002), Brussel: De wakkere burger en VIBOSO.

Serroun B. (2002), *Sociaal-artistiek project 'Flandriens' van Theater Antigone. Een exploratief onderzoek naar de perceptie van deelnemers, publiek en organisatoren*, in: *Dialogo*, webtijdschrift voor (een) agogiek in dialoog. Jrg2, nr1, sept-dec 2002.

Leye M. (2003), *Wijk Up. Het zoeken naar een stem in Brugge 2002*, Brugge.

De Groof J., Scheck W.M. en Penneman H. (2001), *Cultuurparticipatie, opleiding-vorming-begeleiding*, Garant, Leuven/Apeldoorn.

Artiesten uit de buurt. Sociaal-artistieke projecten in Vlaanderen en Brussel. Ter Zake Cahier (2001). Praktijkblad over lokaal beleid en samenlevingsopbouw, februari 2001, Brussel: vzw De Wakkere Burger en VIBOSO.

Jacobs T. en Stoffelen D. (1998), *Cultuurdeelname in Vlaanderen in 1994-1995*. Deel 3 in de reeks Cultuurstudies, op initiatief van de Vlaamse minister van Cultuur, Gezin en Welzijn. UIA, Brussel.